

Motion till riksdagen
2008/09:A401

av Annie Johansson och Fredrick Federley (c)

Arbetsrätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ge arbetsmarknadens parter det fulla ansvaret för den svenska arbetsrätten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa lagen om anställningsskydd (LAS).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erkänna den negativa föreningsfriheten.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Den svenska arbetsmarknaden har varit föremål för en lång politisk strid som genomsyrat hela 1900-talet. Som hetast låg slaget över arbetsmarknaden kring 1960- och 70-talen. De svenska kollektivavtalen blev lösningen på den segdragna konflikten där arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna beslutade sig för att inte låta staten bli en part i målet.

Under 1980-talet skrotades den svenska modellen då LO beställde lagstiftning på det arbetsmarknadspolitiska området som tidigare avgjorts i kollektivavtalen. Dagens hybrid mellan svensk avtalsmodell och europeisk modell med stöd i lagen är skadlig och bör reformeras.

Den svenska arbetsmarknaden är oerhört stel och behöver reformeras för att bli effektiv och inte vara ett hinder för nya jobb. Det säger sig självt att höga skatter för att ha anställda gör det svårt för mindre företag att anställa. Problemet med dagens arbetsrätt är att den är anpassad till det samhälle som rådde på 1970-talet när arbetsmarknaden såg helt annorlunda ut. Då fanns det betydligt fler storskaliga företag, och fasta anställningar dominerade. I dag har vi ett kunskapssamhälle med fler välutbildade människor än någonsin. Fler och fler anställningar är i projekt- eller annan korttidsform.

Individens ställning måste stärkas

Den svenska modellen med stor maktförskjutning till LO-förbunden har gått överstyr. Idag tappar fackförbunden allt fler medlemmar och kritiken mot tvångsanslutningar till kollektivavtalen hårdnar. Mot den bakgrunden börjar det också uppstå ett folkligt och inte endast ett ideologiskt stöd för att förändra arbetsmarknaden.

Vi måste få till en arbetsmarknad där arbetstagarens ställning stärks och där mindre företag upplever systemet flexibelt. Tillsammans med det lokala facket, om arbetstagaren valt den modellen, och arbetsgivare ska anställningsavtal slutas.

Skrota LAS

LAS har kommit att bli ett stängsel som hindrar arbetslösa från att ta sig in på arbetsmarknaden istället för att bli en väg till en trygg anställning. Allt fler har också anställningsformer där LAS inte ger skydd, till exempel projektanställningar, visstidsanställningar, vikariat och timvikariat. För att inte tala om alla som jobbar svart. De som skapar sitt eget levebröd i form av företagande i olika former får av självklara skäl inte heller stöd av LAS. LAS tillämpas dessutom oerhört olika beroende på om du jobbar inom kommunal verksamhet eller inom industrin. Under det stora kunskapslyftet valde fackförbunden själva att åsidosätta LAS vilket också är värt att hålla i minnet.

Allt mer forskning pekar på att regler som LAS skapar en rädsla att byta arbetsplats på grund av risken att hamna sist, enligt den givna turordningsre-

Fel! Okänt namn på

geln. Många personer stannar också kvar på en arbetsplats de inte trivs på eftersom de ekonomiska konsekvenserna slår alltför hårt. Att säga upp sig på grund av vantrivsel utan att ha ett annat jobb att gå till är för många lika osannolikt som det är för andra att få jobb. I Danmark har ett system som uppmuntrat rörlighet på arbetsmarknaden kommit att korta tiderna i arbetslöshet och skapa en rörlighet mellan arbetsplatser som varit nyttig för den enskilde så väl som samhället.

Den som känner att arbetsmarknaden är otrygg blir beroende av en lång tjänst. Den som känner sig trygg behöver inte vara rädd för förändringar.

Uppsägningstider gör också att det för framförallt små företag är ett enormt risktagande att anställa människor. Orderingången ligger ofta med kort framförhållning varför det är omöjligt att ha anställda som har en längre uppsägningstid. Om ett företag har anställda men inga intäkter leder det oundvikligen till företagets konkurs och därmed alla anställdas uppsägning.

Värna den svenska modellen med avtal som grund

Vi anser att det är viktigt att värna föreningsfriheten, rätten att organisera sig och vikten av att vara medlem i ett fackförbund. Det är också viktigt att vi med kraft värnar avtal, avtalsfrihet och den ursprungliga svenska modellen där avtal och inte lagar utgör grunden för den svenska arbetsrätten.

De sista årens orättfärdiga blockader och sympatiåtgärder gentemot mindre företag, företag som ibland saknar anställda eller företag som har anställda som är nöjda med sina avtal, visar på att vi behöver en ny och viktig debatt om innehållet i den svenska modellen. Om respekten för ingångna avtal – men också respekten för om två avtalsparter kommit fram till att inte ingå avtal. Väljer man att inte vara fackligt ansluten utan tecknat ett eget avtal med sin arbetsgivare med bättre villkor, där både arbetstagare och arbetsgivare är nöjda, är det inte rätt att ett annat fackförbund (som jag inte vill vara med i) utsätter min arbetsplats för blockad. Och att dessutom *andra* fackförbund ska vidta sympatiåtgärder.

Slå vakt om den negativa föreningsfriheten

Facket ska ägna sig åt sina medlemmar och försvara de rättigheter medlemmarna åtnjuter. Avtalsfriheten måste skyddas. Väljer man att inte gå med i ett fackförbund, ska man inte tvingas med. Detta borde i ett land som värnar avtalsfrihet vara en grundbult. Under de senaste åren har också frågan om rätten att stå utanför kommit alltmer i fokus. I jämförelse med andra europeiska länder är anslutningsgraden till fackförbund och kollektivavtal oerhört mycket större än i exempelvis Tyskland eller Frankrike. Den positiva föreningsfriheten i Sverige har med all sin kraft skapat stora fackförbund med deltagande medlemmar. Frånvaron av den negativa föreningsfriheten i svenska grundlagar fråntar däremot ickeorganiserade medlemmar rätten att faktiskt stå utanför karusellen. Genom stridsåtgärder tar sig de svenska fack-

Fel! Okänt namn på

förbunden rätten att rätta in arbetare i ledet. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 2 oktober 2008

Annie Johansson (c)

Fredrick Federley (c)